

Powiat
Mielecki

woj. podkarpackie

PORADNICTWO DLA OSÓB ZADŁUŻONYCH

Poradnik opracowany przez Fundację „Masz Prawo” z siedzibą w Tarnobrzegu jako zadanie publiczne zlecone i sfinansowane ze środków Powiatu Mieleckiego w ramach edukacji prawnej, o której mowa ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. 2019 poz. 294 z późniejszymi zm.), w związku z realizacją zadania „Prowadzenie punktu poradnictwa obywatelskiego w Powiecie Mieleckim w 2019 roku.”

Stan prawny lipiec 2019

1. Postępowanie egzekucyjne

Postępowanie egzekucyjne to czynności stron i organów egzekucyjnych zmierzające do zaspokojenia wierzyciela. Są one podejmowane w celu realizacji świadczenia określonego w tytule egzekucyjnym w drodze przymusu z majątku dłużnika niezależnie od jego woli. Kodeks postępowania wyróżnia trzy podstawowe rodzaje egzekucji (egzekucja świadczeń pieniężnych, egzekucja świadczeń niepieniężnych oraz egzekucja w celu zniesienia współwłasności nieruchomości w drodze sprzedaży publicznej). Jak wygląda egzekucja świadczeń pieniężnych z wynagrodzenia za pracę, który jest najczęściej spotykanym rodzajem egzekucji?

- w przypadku pobierania renty lub emerytury – komornik na poczet zadłużenia może zająć jednorazowo 25 % (w przypadku egzekucji należności alimentacyjnych 60 %) natomiast wolną od egzekucji jest kwota 825 zł a przy zadłużeniach alimentacyjnych 500 zł)
- wszelkie świadczenia z pomocy społecznej (zasiłki, świadczenia) są wolne od egzekucji
- w przypadku pobierania wynagrodzenie za pracę (umowa o pracę) – komornik na poczet zadłużenia może zająć jednorazowo 50 % (wolne od egzekucji minimalne wynagrodzenie – 2600 zł od 1.01.2020 r.)
- w przypadku wynagrodzenia tytułem umowy zlecenia – komornik na poczet zadłużenia może zająć jednorazowo 50 % (jeśli nie jest jednorazowa, a jej celem jest zapewnienie utrzymania) (wolna od egzekucji wys. 2600 zł od 1.01.2020 r.)

2. Postępowanie egzekucyjne prowadzone z rachunku bankowego dłużnika

Często spotykanym sposobem odzyskiwania zaległych należności jest egzekucja z rachunku bankowego. Komornik dokonuje zajęcia zawiadamiając bank dłużnika o zajęciu wierzytelności pieniężnej z danego rachunku, przy czym komornik nie musi podać numeru rachunku. Obecnie takie zawiadomienie ma zwykle formę elektroniczną, dzięki czemu czas egzekucji jest znacznie skrócony. Należy podkreślić, że zajęcie obejmuje nie tylko kwoty, które już znajdują się na rachunku w momencie zajęcia, ale również wszystkie wpłaty przyszłe - aż do wysokości egzekwowanej należności. W jaki sposób komornik dowiaduje się o rachunkach bankowych dłużnika? Otóż komornik może wystąpić o dane do Krajowej Izby Rozliczeniowej drogą elektroniczną (poprzez system OGNIVO). Uzyska w ten sposób numery rachunków dłużnika we wszystkich bankach komercyjnych i spółdzielczych.

- kwota wolna, która nie podlega zajęciu to 75 % minimalnego wynagrodzenia (1 687,5 zł – 2019r, kwota wolna nie obowiązuje przy zadłużeniach alimentacyjnych)
- wolne od zajęcia są:
 - świadczenia alimentacyjne,
 - świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, świadczenia rodzinne,
 - dodatki rodzinne, pielęgnacyjne, porodowe, dla sierot zupełnych,
 - zasiłki dla opiekunów,
 - świadczenia z pomocy społecznej,
 - świadczenia integracyjne,
 - świadczenie wychowawcze tzw 500+
 - jednorazowe świadczenie, o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem"

3. Opłaty egzekucyjne od 2019r.

Od prowadzonych przez komornika czynności pobierane są opłaty. W przypadku egzekucji świadczeń pieniężnych opłaty są w następujących wysokościach:

- 10% - wyegzekwowanego świadczenia (opłata podstawowa) – przy egzekucji świadczeń pieniężnych komornik nalicza opłatę egzekucyjną w tej wysokości
- 3% - przy wpłacie dobrowolnej min. 150 zł (w terminie miesiąca od otrzymania zawiadomienia o wszczęciu egzekucji) , w przypadku dobrowolnej wpłaty opłata egzekucyjna jest najniższa
- 5% - w przypadku umorzenia postępowania przez wierzyciela, np. gdy dłużnik spłaci dług do wierzyciela a ten wystąpi z wnioskiem o umorzenie postępowania
- 2000 zł- w przypadku egzekucji eksmisji orzeczonej wyrokiem sądowym

4. Kto odpowiada za zadłużenia?

Kredyty/pożyczki

- Strona umowy • Żyrant/poręczyciel • Współmałżonek jeśli wyraził zgodę (umowa kredytowa po 2005r.) • Współmałżonek (umowa kredytowa sprzed 2005r.)

Światło/gaz

- Strona umowy (np. przedsiębiorstwo energetyczne, gazowe oraz konsument czyli lokator)

Mieszkaniowe

- W zależności od rodzaju mieszkania

Alimentacyjne

- Osoba zobowiązana do alimentów (na podstawie wyroku sądu lub ugody sądowej lub pozosądowej)

ZUS/ podatki z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej

- Osoba prowadząca działalność i współmałżonek (jeśli nie mają rozdzielności majątkowej)

Spadkowe

- Spadkobiercy którzy nie odrzucili spadku

5. Odpowiedzialność za opłaty mieszkaniowe

Mieszkania wynajmowane (np. komunalne, TBS), wojskowe- Najemca oraz stale zamieszkujące z najemcą osoby pełnoletnie – solidarnie art. 688 (1) KC, art. 37 ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej

Mieszkania spółdzielcze- Członek spółdzielni, właściciel oraz osoby pełnoletnie stale z nimi zamieszkujące w lokalu, z wyjątkiem pełnoletnich zstępnych pozostających na ich utrzymaniu, a także osoby faktycznie korzystające z lokalu – solidarnie – art. 4 ust 6 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych

Mieszkania własnościowe- Właściciel – art. 13 ustawy o własności lokali

6. Przedawnienie roszczeń

Zgodnie z art 125 KC gdy była sprawa w sądzie to przedawnienie po 10 latach, po zmianie przepisów od 9.07.2018 - okres przedawnienia jest krótszy - 6 lat ale liczony od dnia wejścia zmiany, chyba, że okres przedawnienia byłby korzystniejszy wg poprzednich przepisów.

Przedawnienie Umowy kredytowe - 3 lata (od daty wypowiedzenia umowy) Opłaty za media i innych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą) - 3 lata Mandaty za przejazdy bez biletu - 1 rok Pożyczki od osób

prywatnych – 6 lat (było 10 lat) Zadłużenie czynszowe (okresowe) - 3 lata
Abonament RTV, ZUS – składki, Urząd Skarbowy - 5 lat

Jeśli zapadł wyrok/nakaz zapłaty, ugoda zawarta przed mediatorem, prowadzona jest egzekucja komornicza to roszczenie przedawnia się po 6 latach (liczony od dnia wejścia zmiany czyli 9.07.2018r., chyba, że okres przedawnienia byłby korzystniejszy wg poprzednich przepisów), a odnośnie świadczeń okresowych po 3 latach.

7. Kto może ogłosić upadłość konsumencką

Jeśli masz długi, których nie jesteś w stanie spłacić, a Twoje zobowiązania finansowe ciągle rosną być może warto przyrzeć się rozwiązaniu, którym jest upadłość konsumencka.

Upadłość konsumencka została wprowadzona na mocy ustawy z dnia 5 grudnia 2008r. o zmianie ustawy prawo upadłościowe i naprawcze oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Ustawa weszła w życie 31 marca 2009r. Przepisy regulujące kwestię upadłości konsumenckiej można znaleźć w Art. 491(1). – Art. 491(12) ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze.

Upadłość konsumencką może ogłosić osoba fizyczna, która popadła w kłopoty finansowe wyłącznie w wyniku wyjątkowych, niezależnych od siebie zdarzeń losowych np. choroby, wypadku, niezawinionej przez siebie utraty pracy, kradzieży.

8. Co zawiera wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej

- dane Dłużnika: imię i nazwisko, adres i nr PESEL,

- wykaz całego majątku Dłużnika (nieruchomości i ruchomości takie jak samochody, sprzęt RTV i AGD) wraz z jego szacunkową wyceną oraz wskazanie miejsc gdzie się ten majątek znajduje (dokładny adres),

- wykaz wierzycieli z podaniem ich adresów i kwoty zaległości także tych spornych, które dłużnik uważa za nienależne, np. przedawnionych, a także tych z których się wywiązuje np. spłacany kredyt

- okoliczności uzasadniających złożenie wniosku (czyli co spowodowało niewypłacalność np. choroba, utrata pracy i obecna sytuacja)

9. Upadłość konsumencka - procedura

- Sporządzenie wniosku na formularzu sądowym

- Wniosek składa się w Sądzie Rejonowym Wydział Gospodarczy ds. upadłościowych - opłata 30 zł

- Postanowienie Sądu dotyczące ogłoszenia upadłości

- Powołanie syndyka i sędziego komisarza

- Syndyk przejmuje władanie nad całym majątkiem i dochodami dłużnika.

- Postanowienie sądu o sposobie ogłoszenia upadłości:

plan spłaty w ratach maksymalnie na okres 3 lat, umorzenie należności po zakończeniu planu spłaty lub

umorzenie zaległości bez planu spłaty - w wyjątkowej sytuacji

10. Skutki ogłoszenia upadłości konsumenckiej

Wydanie postanowienia o ogłoszeniu upadłości wywiera określone skutki m.in. w kontekście relacji upadłego ze współmałżonkiem, ingeruje w sferę majątkową, czy ogranicza możliwości dokonywania czynności prawnych odnoszących w określonych przypadkach. Ostatecznie, upadłość konsumencka skutkuje umorzeniem zobowiązań nieuregulowanych na skutek likwidacji masy upadłościowej, czy wykonania planu spłaty wierzycieli. Niemniej, wciąż pozostaje o wiele atrakcyjniejsza, aniżeli uczestniczenie w postępowaniu egzekucyjnym.

- Cały majątek dłużnika staje się masą upadłości, którą zarządza syndyk
- Dłużnik nie może rozporządzać swoim majątkiem, poza drobnymi umowami dnia codziennego np. zakup żywności, leków z funduszy, które pozostawił mu sąd
- Sąd określa jaka część dochodu dłużnika jest wolna od zajęcia
- Wszystkie zadłużenia nawet te nie wymagalne stają się wymagalne

- Dłużnik ma obowiązek wskazać cały swój majątek, który syndyk sprzeda także mieszkanie (za wyjątkiem przedmiotów pierwszej potrzeby)
- Wstrzymane zostanie postępowanie sądowe i egzekucyjne

11. Upadłość konsumencka a mieszkanie

Według Ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe – jeśli likwidacja majątku obejmuje sprzedaż mieszkania lub domu jednorodzinnego, w którym mieszka osoba ogłaszająca upadłość konsumencką, konieczne jest zaspokojenie jej potrzeb mieszkaniowych oraz osób pozostających na jej utrzymaniu. Zatem z sumy uzyskanej ze sprzedaży mieszkania lub domu przekazuje się upadłemu kwotę, która odpowiada przeciętnemu czynszowi najmu mieszkania w tej samej lub sąsiedniej miejscowości za czas od 12 do 24 czterech miesięcy. Kwota ustalana jest przez sędziego-komisarza, który bierze pod uwagę potrzeby mieszkaniowe osoby, wobec której ogłoszono upadłość, a także liczbę osób pozostających na jej utrzymaniu, jej zdolności zarobkowe oraz sumę uzyskaną z likwidacji majątku. Równie ważna w ustalaniu wysokości tej formy pomocy finansowej jest opinia syndyka.

12. Oddalenie wniosku o upadłość

Niepłacenie swoich zobowiązań nie zawsze powoduje, że sąd ogłosi upadłość dłużnika. W jakich sytuacjach sąd może oddalić wniosek o ogłoszenie upadłości?

- Dłużnik stał się niewypłacalny lub istotnie zwiększył stopień niewypłacalności umyślnie lub w skutek rażącego niedbalstwa
- Było już prowadzone postępowanie upadłościowe i zostało umorzone a nie upłynęło 10 lat
- We wcześniejszym postępowaniu uchylono plan spłat
- Dłużnik miała obowiązek złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości jako przedsiębiorca a tego nie zrobił
- Dłużnik podał nieprawdziwe dane
- Dłużnik przegrał sprawę dotyczącą skargi pauliańskiej